

یک منظرهٔ نمایشی بافتی پانچاک، خیرنگران جوان

آوار برداری از متروپل در آبادان هنوز ادامه دارد ریزش یک ساختمان ۱۰ طبقه تمام زخم‌های نگین خاورمیانه را تازه کرد

عروس مدفون

شرق، گروه جامعه؛ امروز چهارشنبه در آبادان عزای عمومی اعلام شده. این خبر را دیروز حجت‌الاسلام موسوی فرد، در نماز که در حسینیه ثارالله آبادان اقامه کرد، اعلام کرد. تا لحظه نگارش این گزارش، ۱۱ کشته و ۶۸ مجروح آمار اعلام‌شده درباره فاجعه فروریختن ساختمان نوساز متروپل در آبادان است. مردم آبادان که به وسیله ریزگردها محاصره شده‌اند و آلودگی هوای شهرشان از حد مجاز بالاتر رفته، با نوای عزا عزاست امروز، در شهر به سیندزنی پرداخته‌اند. سال‌هاست که ساختمان‌ها از تهران تا آبادان فرو می‌ریزند. پلاسکو و سنا مهر در تهران و حالا متروپل در آبادان. اعطای مجوز به زمین‌خواران و فله‌ای‌سازها به چه قیمتی؟ به قیمت جان‌های زیر آوار و ضجه‌های مادرائی که بالای سر جنازه متروپل و پلاسکو در عزای عزیزانشان سینه می‌کوبند. به قیمت شوکه‌شدن مردمی که مدت‌هاست به شنیدن خبرهای بد عادت کرده‌اند. به قیمت روان درهم‌شکسته مردمی که نمی‌دانند غصه گرانی را بخورند یا ریزگردها را یا عزای عمومی در یک گوشه از ایران غمگین‌شان را. این قصه این روزهای ایران است.

از آبادان چه خبر؟

به گفته سیدغدیر رضانی، نماینده روزنامه «شرق» در آبادان، وزیر کشور، احمد وحیدی، با حضور در خیابان امیرکبیر آبادان و محل ریزش ساختمان متروپل در یک جلسه اضطراری که در ستاد بحران آبادان بود شرکت کرد. او دکتر کولیوند، رئیس جمعیت هلال‌احمر را به‌عنوان مدیریت میدانی امدادرسانی معرفی کرد. در این جلسه محسن رضایی، معاون رئیس‌جمهور، مهدی ولی‌پور، رئیس سازمان امداد و نجات سازمان هلال‌احمر، جعفر معیادفر، رئیس سازمان اورژانس کشور، دکتر کولیوند و همچنین دکتر دهقانی، رئیس دادگستری استان خوزستان و سردار صالحی، فرمانده انتظامی استان حضور داشتند. مسئولان محلی مانند فرماندار و دادستان هم در این جلسه حاضر شدند.

بنا بر اطلاعات گزارش‌شده ۳۶ نفر از مصدومان حادثه متروپل به صورت سرپایی مداوا شده و ۳۲ نفر نیز به بیمارستان‌های چهارگانه شهر آبادان اعزام شده‌اند. احتمالاً عملیات آواربرداری تا ساعاتی دیگر به پایان می‌رسد و ادامه جست‌وجو در طبقه منفی یک انجام خواهد شد؛ چراکه به نظر می‌رسد در این بخش افرادی پیدا شوند. سگ‌ها و دستگاه‌های زنده‌یاب تا امروز شش‌ش نفر را پیدا کرده‌اند و در نتیجه عملیات جست‌وجو احتمالاً تا پایان امروز تمام خواهد شد.

همچنین حوالی ظهر دیروز تیم آتش‌نشانی تهران که قرار بود با پرواز هواپیمایی C۱۳۰ به آبادان برود، اما به خاطر گردوغبار موقف به پرواز نشدند و در نتیجه به صورت زمینی به آبادان رسیدند. قدرت‌الله محمدی که رهبری این گروه را برعهده داشت گفت: تیم ما تجربیات بی‌ظیری در مهار پلاسکو داشتند و تجهیزات و امکاناتی یا خود آوردند. همچنین دکتر دهقانی، رئیس دادگستری استان خوزستان، اعلام کرد برای ۱۰ نفر از مقصران این پروژه حکم جلب صادر شده است و دستگیر شده‌اند. ناظران پروژه هم بازداشت شدند. تعدادی از آنها از شهرداری آبادان بودند و عده‌ای دیگر از مالکان و ناظران. به گفته او تیم متخصص تجسس از شیراز وارد آبادان شدند تا به درخواست فرمانداری آبادان به جست‌وجو و کشف اجساد و مصدومان بپردازند.

متروپل آبادان در زیر آوار این ساختمان پیدا شده است. این در حالی بود که دوشنبه‌شب خبر دستگیری او در رسانه‌ها منتشر شد. اخبار ضدونقیض درباره عبدالباقی در میان مردم دست‌به‌دست می‌شود و عده‌ای از شاهدان عینی مدعی هستند که او را بعد از حادثه سلامت در شهر مشاهده کرده‌اند. وجود اظهارات متناقض بین مسئولان، مردم را بیشتر نگران کرده است.

خیابان امیری یک خیابان حدوداً ۱۲متری است که وسعت چندانی ندارد؛ اما در همین محیط کوچک حالا حدود ۵۰ خودروی اورژانس و همین تعداد جرثقیل و چندین دستگاه خودروی دیگر دیده می‌شود. نیروها بسیار پراکنده هستند و مدیریت منسجمی ندارند. پلیس‌و را به شکل دقیقی می‌توان در این محیط تماشا کرد و این نگرانی وجود دارد که در صورت بروز حادثه‌ای دیگر، شرایط وخیم‌تر شده و مصیبت بزرگ‌تری رخ دهد. واضح است که مدیریت نقض دارد. هر نیرویی انگار وظیفه منفکی برای خود تعیین کرده و هماهنگی و همراهی بین آنها دیده نمی‌شود. آن هم این حجم نیرو که از ابتدا تا خیابان امیری حدود دو کیلومتر طول حضور دارند.

همه چیز درباره یک فاجعه

به گفته عباس مدحجی، خبرنگار اهل خرمشهر به «شرق» برج دوقلوی متروپل همان‌طور که حالا مردم ایران نامش را می‌شناسند و می‌دانند کجاست، متعلق به هلدینگ عبدالباقی بود که در سال‌های اخیر این خانواده به طرز عجیبی پیشرفت کردند. تا همین چند سال پیش آجیل‌فروشی داشتند؛ اما در عرض یک دهه وارد کار ساخت‌وساز شدند و پیشرفت عجیبی در تحویل پروژه‌های خصوصی و دولتی داشتند. هر پروژه ساخت‌وسازی در شهر آغاز می‌شد، نام این خانواده هم در آن وجود داشت. از برج‌های لوکسی مانند خیابان دبستان و همین متروپل و تا ساختمان‌های بیمارستان‌هایی که با بودجه‌های دولتی ساخته می‌شدند؛ اما متروپل از همه عجیب‌تر بود؛ چون نقطه پرتزدد و خوب و گران شهر بود و هم به‌سرعت می‌رفت بالا و شهروندان عادی اتفاقات داخلی را می‌دیدند.

به گفته این خبرنگار، نظارت راحت مردم به این ساختمان و اینکه می‌توانستند به‌راحتی آنچه را در این ساختمان می‌گذرد، ببینند، باعث شده بود تا رسانه‌ها هم دسترسی خوبی به آن داشته باشند. همین هم شد که چند تا خبرنگار درباره این ساختمان و مشکلاتش نوشتند. حتی شما می‌بینید که همین روزها نامه‌های نظام مهندسی ناظر از سال ۹۹ منتشر شده که ۱۳ ایراد از ساختمان گرفته بودند؛ اما هیچ‌کدام از این ایرادات باعث توقف ساخت و کنسل‌شدن پروژه نشد. از سوی دیگر شما رد حضور همه مسئولان را در این پروژه می‌بینید. مثلاً بازار فی‌دوست هم که ساخته شد، همه مسئولان وقت از شریعتی که استاندار بود تا شهردار و فرماندار در افتتاحیه حضور داشتند. نه‌فقط در این پروژه بلکه در همه افتتاحیه‌های عبدالباقی می‌شد حضور بزرگ مدیران را دید. این نشانه‌ای است که به‌خوبی می‌گوید ارتباطی بین این مدیر و مدیران بالادستی وجود داشت. تا اینکه ساعت ۱۲ روز دوشنبه ساختمان فروریخت. فکر کردیم باز مثل قبل دیوار ریخته یا یک طبقه نشست کرده است؛ اما اینکه ۱۰ طبقه یک ساختمان بریزد، نشان می‌دهد که چه وضعیتی در حال ساخت داشت. تنها شانس‌ی که مردم آورده بودند، این بود که حادثه ۱۲وینم ظهر بود و مردم در شهر زیاد تردد نداشتند.

او در ادامه تصریح کرد: نوع خبررسانی در‌این‌باره هم با ایرادات زیادی روبه‌رو است که به ابهامات ذهنی مردم در این شرایط غم‌انگیز دامن می‌زند. اول گفتند مالک بازداشت شد، بعد گفتند زیر آوار است. حالا می‌گویند جزو متوفیان است. عکسی هم منتشر شد که چهره او را در حال فرار از آوار نشان می‌دهد؛ اما چندان دقیق و شفاف نیست. احساسات جریحه‌دار شده مردم با این وضعیت خبررسانی‌ها بیش از قبل تحت تأثیر قرار می‌گیرد و باعث ایجاد خشم می‌شود. تا به حال خرفوت چند نفر از خرمشهر هم اعلام شده است. یک دانش‌آموز کلاس دومی، علی نیک‌پور قنواتی که دانشجوی علوم و فنون خرمشهر بود و ۲۴ سال بیشتر نداشت، پدر علی از آشتیان است و استاد دانشگاه. می‌گویند دیروز آن‌قدر قتل‌شد بوده که نتوانسته برای تشخیص فرزندش برود و در نتیجه خواهر را برای شناسایی جسد فرستاده‌اند. حالا هم از لحظه اطلاع‌رسانی حادثه، این مرد در اتاقش خود را حبس کرده است.

به نظر در شرایط فعلی هیچ چیزی بیشتر از خبررسانی نامناسب و محفوظ نگه‌داشتن میزان تلفات به غم و خشم مردم نمی‌افزاید. مگر آن کشته‌شده‌ها خانواده نداشتند؟ عدم اطلاع‌رسانی کشته‌شده‌ها در این لحظه شک و تردید مردم را به حادثه افزایش می‌دهد.

خوزستان در یک دامنه دائمی بحران قرار دارد. با اینترنت قطع است یا آب آلوده است یا هوا آلوده است. یک روز گردوغبار اجازه نمی‌دهد نفس بکشیم و روز دیگر آب نداریم. قطعاً هر چیزی که بر روان مردم تأثیر منفی بگذارد و زندگی روزانه آنها را مختل کند، طبیعی است که به‌مرور آنها را تبدیل به افرادی معترض می‌کند. مثلاً در دو هفته قبل که حتی اعتراضی در خرمشهر و آبادان وجود نداشت، هم اینترنت اینجا قطع بود، بدون هیچ توضیح و اطلاعات قبلی، یعنی اگر کسی اعتراضی هم نداشت، با این قطعی اینترنت که کسب‌وکارش را مختل کرده بود، تبدیل به معترض می‌شد. همه سیستم‌های مدیریتی تلاش بر این دارند که بحران رخ‌داده را جمع کنند. به هر حال برخی از آنها شهروندان همین شهر هستند. در چنین شرایطی قطعاً مردم به شیوه مدیریت‌ها اعتراض دارند و اتفاقاً باید صدای این اعتراض‌ها را به‌خوبی شنید. مردم نمی‌خواهند که مقصران و مسببان آن فراموش شوند و خون عزیزان‌شان پایمال شود.

● **نوراحمد**، مدیرعامل شرکت پیمانکاری پارس‌پارس، در جریان بازدید از محل حادثه متروپل در آبادان، گفت: «این حادثه یک تراژدی است. ما در آبادان شاهد یک تراژدی هستیم. تراژدی‌ها تراژدی هستند. تراژدی‌ها تراژدی هستند. تراژدی‌ها تراژدی هستند.»

خاک در چشم پایتخت؛ مدارس و ادارات این بار از دیروز تعطیل شدند؛ تهران در پناهگاه نگاهی به دیروز پایتخت؛ روزی که تهران تخلیه نشد

تهران در حال بارش باران

می‌کند. اولین بار که تهران از مرز خطرناک گذشت نیز ساعت هفت صبح تعطیلی اعلام شد و زمانی هم که تهران شاخص‌هایش به مرز نا سالم رسیده بوده تعطیلی کلی تهران اعلام شد. تعطیلی‌ای که بسیاری آن را به اعتراض رانندگان اتوبوس ربط دادند و برخی کارشناسان حوزه محیط زیست نیز تعطیلی‌هایی را که به دلیل آلودگی هوا و پدیده گردوخاک چه می‌کنند و چه اتفاقی در کشور در حال رخ‌دادن است. ساعت ۱۲ ظهر استانداری، ادارات تهران را تعطیل می‌کند. شهروندان تهرانی نیز در زمانی که آلودگی هوا در اوج است دست از کار کشیده و در حالی که خاک تنفس می‌کنند در ترافیک مانده‌اند تا به خانه برسند. این نخستین باری نیست که استانداری تهران درحکم تعطیلی تهران برای آلودگی هوا اعلام است و غبار را از آب‌وهوا حذف کنیم، کشور با تغییر نوسانات درجه

حرارت روبه‌رو است و همواره در تغییر فصول، نوسانات درجه حرارت هوا وجود دارد یعنی در انتقال بهار به تابستان که تحت عنوان اعتدال بهاری شناخته می‌شود، تغییرات درجه حرارت باعث می‌شود فشار هوا ایجاد شود و فشار هوا نیز باد را ایجاد می‌کند. دبیر ستاد ملی سیاست‌گذاری و هماهنگی مدیریت پدیده گرد و غبار اضافه می‌کند: امسال مشاهده می‌شود که با ورود به خردادماه هنوز باد خنک وزیده می‌شود که نشان‌دهنده نوسانات درجه حرارت هواس‌ت. در سال گذشته میزان بارندگی کم بود و تبخیر بالایی وجود داشت و میزان خشک‌سالی نیز بالا بود. در عین حال سال‌های ۹۸ و ۹۹، به شدت بارندگی خارج از نرمال و سیلاب هم در داخل کشور و هم در خاورمیانه شکل گرفت که این امر باعث شد ذرات ریزدانه از کوه و دامنه به دشت سرازیر شود و از آنجا که دشت‌ها با حاکمیت باد روبه‌رو هستند، امسال بر اثر باد، گرد و غبار نیز افزایش می‌یابد. در واقع وقتی ترسالی معمولی در کشور وجود دارد و بعد از آن خشک‌سالی غیرمعمول شکل می‌گیرد، به شدت گرد و غبار افزایش می‌یابد.

وی درباره وسعت کانون‌های خارجی گرد و غبار نیز می‌گوید: طبق مطالعات صورت‌گرفته، وسعتی معادل ۲۷۰ میلیون هکتار مناطق غبارخیز بیرومن کشور شناسایی شده است که از جهات مختلف، گردوغبار را به سمت ایران گسیل می‌کنند.

دبیر ستاد ملی سیاست‌گذاری و هماهنگی مدیریت پدیده گرد و غبار درباره اهمیت سازگاری با پدیده گرد و غبار ناشی از تغییرات اقلیمی می‌گوید: ستاد ملی مقابله با گرد و غبار طرح مطالعاتی تحت عنوان نحوه سازگاری با پدیده گرد و غبار تهیه کرده است، زیرا مسئله سازگاری بسیار اهمیت دارد و اکنون حجم و گستره گرد و غبار به‌گونه‌ای است که امکان مهار کامل وجود ندارد؛ بنابراین در کنار مدیریت سرزمین و کاهش فشار از روی منابع طبیعی باید سازگاری نیز در سیاست‌ها لحاظ شود.

گزارش

گزارشی از متروپل و «هلدینگ حسین عبدالباقی» از قدیم تا امروز؛ رنج در آبادان تداوم دارد!

محمد مالمی؛ ۱- به اصطلاح «هلدینگ حسین عبدالباقی» و شرکا مدعی هستند که نزدیک به ۷۰ سال سابقه در حوزه ساخت‌وساز شهر آبادان دارند، درحالی‌که این هلدینگ لااقل تا چند سال گذشته فقط به کار خریدوفروش ملک در آبادان و با آجیل‌فروشی شهرت داشته است. اما واقعیت این است که این هلدینگ هرچه بوده، درحال حاضر بخش عمده‌ای از ساخت‌وسازهای تجاری آبادان توسط تیم عبدالباقی انجام شده یا در دست انجام است. ساختمان عظیم و مجموعه متروپل نیز یکی از این ابنیه تجاری است که در زیرمجموعه این هلدینگ تعریف شده است.

۲- ساختمان متروپل در سال ۹۶ پروانه ساخت را اخذ کرده اما طراحی ساختمان توسط سازمان نظام‌مهندسی انجام نشده است. بعد از اینکه دفتر نمایندگی سازمان نظام‌مهندسی در آبادان متوجه ساخت این برج شد، ورود کرد و پیمانکار مجبور شده تا مهندس ناظر را انتخاب کند.

مهندسان ناظر، فرایند ساخت را به صورت مرتب کنترل کرده و گزارش وضعیت بحرانی پروژه را داده بودند؛ حتی در آخرین گزارش خود که مربوط به سال ۱۴۰۱ است، یک‌بار دیگر گزارش وضعیت بحرانی پروژه به شهرداری داده شد. اما توجهی به گزارش سازمان نظام‌مهندسی نشد. به نظر می‌رسد سازمان نظام‌مهندسی وظیفه قانونی و ابزار توقف پروژه را ندارد و فقط می‌تواند در طول فرایند ساخت، گزارش تخلفات را به شهرداری ارائه دهد و شهرداری باید جلوی ساخت‌وساز غیرمجاز را بگیرد. اما ظاهراً حسین عبدالباقی، مالک و سرمایه‌گذار این پروژه که ابتدا بر آمادگی گروه اجرایی این پروژه برای رفع مشکلات یا ایرادات ابلاغ‌شده از جانب سازمان نظام‌مهندسی تأکید می‌کند، به پشتوانه نفوذ و قدرتی که در ارکان تصمیم‌گیری سیاسی در استان و آبادان داشته، از اصلاحات سر باز می‌زند. تاجایی‌که در تخلفی آشکار سه طبقه این‌برج به‌صورت اضافه ساخته شده است و بی‌توجهی به گزارش مهندسان ناظر این‌فاجعه را رقم زد. به تعبیری می‌توان گفت به علت عدم رعایت مقررات ملی ساختمان حادثه ریزش ۱۰ طبقه از ساختمان دوقلو متروپل در آبادان رقم خورده است. در همه این مدت، فرمانداری و شهرداری آبادان و نیز منطقه آزاد اروند و حتی شوراهای این شهر در چند بازه زمانی نتهاست سکوت کرده‌اند بلکه همراهی قابل‌توجه و تأمل‌برانگیزی با مالک این هلدینگ داشته‌اند!

۳- نکته جالب توجه اینکه باوجود این تذکرها غلامرضا شریعتی، استاندار وقت خوزستان در سال ۹۸ طی مراسمی ساختمان پزشکی، اداری و تجاری متروپل آبادان را افتتاح می‌کند.

به‌صراحت در افتتاحیه این پروژه عنوان می‌شود که این مجتمع پزشکی با همکاری بخش خصوصی، سازمان منطقه آزاد و شهرداری به انجام رسیده است؛ مجتمعی که در وسعتی معادل هفت‌هزار مترمربع ایجاد شده بود که به گفته شریعتی به رشد و توسعه شهر آبادان کمک قابل‌توجهی کرده است. همچنین، استاندار شریعتی در همان سال ۹۸ از افتتاح فاز دوم مجتمع متروپل به مساحت ۴۸ هزار مترمربع در یک سال آینده خبر داد. همان که در ۱۴۰۱ فروریخت.

۴- به نظر می‌رسد فروریختن برج متروپل بهانه خوبی است تا دستگاه عدلیه به روند فعالیت‌های هلدینگ الباقی و ارتباطات سیاسی و حمایت‌هایی که از آن در آبادان و اهواز شده است، بپردازد و این بار در مبارزه به فساد تعارضات را کنار بگذارد و از برگ‌ها به ریشه‌ها برسد! بررسی پدیده‌های مربوط به «زمین زندان آبدان»، «زمین بیمارستان ۵۰ تختخوابی»، «زمین کنار هتل نخل»، «زمین خیابان دبستان»، «زمین تجاری تفریحی ساحلی»، «زمین درمانگاه پنج مهر» و «زمین پست برق» که هرکدام در بهترین نقاط آبادان و به مساحت چندهزار متر هستند، ابعاد وحشتناکی از فساد در آبادان مظلوم را برملا خواهد کرد؛ کلکسیون‌ای از فساد اداری!

۱- فساد اداری همین اندازه هولناک است. اثر یک امضای آلوده در سیستم شهرداری یا یک ترک‌فعل در نظام‌مهندسی، یک سال بعد، دو سال بعد، پنج سال بعد یا ۱۰ سال بعد خودش را نشان می‌دهد؛ آسیب‌شناسی ریزش متروپل در آبادان.

۲- وقتی در پی حادثه متروپل، به همه بیمارستان‌های اهواز و خوزستان آماده‌باش داده شد، مثل تمام روزهای هشت سال جنگ با خود گفتم خوزستان یک روز از جنگ رها نیست. هشت‌سال جنگ با دشمن خارجی و سال‌ها جنگ با مدیران ناکارآمد داخلی.

۳- دوست من در همان ساختمان مجاور متروپل که در آبادان امروز فروریخت، کار می‌کند. عمداً به او زنگ نزدم. خودش زنگ زد. او برای کاری در زمان حادثه آبادان و محل کار نبود. از این نبودن خشمگین بود. ضجه می‌زد و می‌گفت باید پیش دوستانم زیر آوار می‌ماندم.

احساس کردم آبادان این‌گونه است. مردم آبادانی که وقتی شنیدند مجروحان حادثه به خون احتیاج دارند، صف‌های طولیل اهدای خون تشکیل دادند و در کوچ‌های اطراف محل متروپل، دیک‌های غذا برافراشتند و در کنار بازماندگان نگران و غمگین، ایستادند؛ آبادان این است بدون روتوش.

شهری که از ماجرای سینمارکس، ۳۴۹ روز مقاومت در حصر ۲۷۰ درجه‌ای صدام و بعثیان، جنگ هشت‌ساله، مصیبت جنگ‌زده بودن، بازسازی نمایشی و ناتمام، مدیران ناکارآمد، بی‌کاری و تبعیض، شوری آب، تا فروریختن برج متروپل درد می‌کشد فقط.

۷- فاجعه ریزش بخشی از دو برج دوقلوی آبادان معروف به متروپل در خیابان امیری با دستگیری و بازداشت مالک و پیمانکار این پروژه خاتمه نمی‌یابد.

جالب اینکه مالک هلدینگ الباقی که دیروز خبر دستگیری‌اش آمد، امروز گفته می‌شود از زیر آوار مُرده بیرون آورده شده است. فردا را اما نمی‌دانم…

مسئولین سیاسی که برای پروژه متروپل بودند و تصاویرشان در افتتاحیه این پروژه غیرابمین و بدون استاندارد وجود دارد، باید محاکمه شوند.

وقتی از نفوذ سیاسی مالک هلدینگ الباقی سخن می‌گوییم، باید بدانیم از همین سازنده و مالک برجی که در آبادان فروریخت و ده‌ها کشته و مجروح بر جای نهاد، پیش‌ازاین به‌عنوان چهره ماندگار صنعت ساختمان و کارآفرین برتر منطقه آزاد اروند تقدیر شده بود.

و حرف آخر…

کاش زبانم نمی‌چرخید برای گفتن این جمله! ولی چه خوب شد محمد جهان‌آرا شهید شد و این روزهای آبادان را ندید. محمد، محمد، آی ممد نبودی…